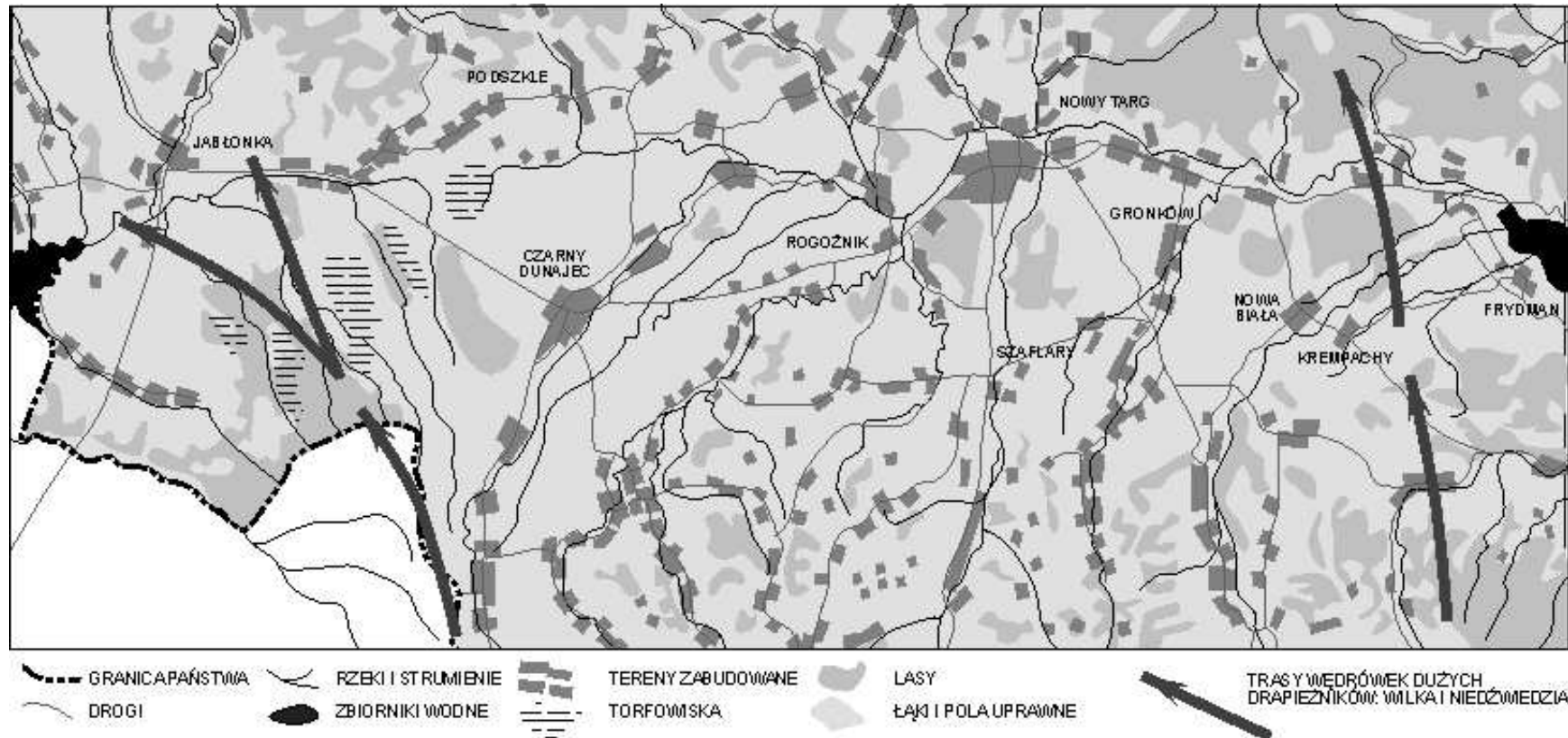

Fauna dorzecza Czarnej Orawy

Ssaki *Mammalia*

- Ogółem z tego terenu posiadamy wiadomości o występowaniu 46 gatunków ssaków, z tego 24 gatunki podlegają ochronie gatunkowej, w tym 3 częściowej, a 9 gatunków są to gatunki mające priorytet przy tworzeniu sieci ochronnej NATURA 2000.
- 1. Jeż wschodni *Erinaceus roumanicus* C
- 2. Kret europejski *Talpa europaea* C
- 3. Rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens* C
- 4. Ryjówka aksamitna *Sorex araneus* C
- 5. Ryjówka malutka *Sorex minutus* C
- 6. Nocek Bechsteina *Myotis bechsteini* C N
- 7. Nocek Natterera *Myotis nattereri* C
- 8. Nocek duży *Myotis myotis* C N
- 9. Nocek orzęsiony *Myotis emarginatus* C N
- 10. Karlik mniejszy *Pipistrellus pipistrellus* C
- 11. Borowiec wielki *Nyctalus noctula* C
- 12. Gacek brunatny *Plecotus auritus* C
- 13. Zając szarak *Lepus europaeus*
- 14. Wiewiórka *Sciurus vulgaris* C
- 15. Bóbr europejski *Castor fiber* C N
- 16. Nornica ruda *Clethrionomys glareolus*
- 17. Karczownik ziemnowodny *Arvicola terrestris* Cc
- 18. Piżmak *Ondatra zibethicus*
- 19. Darniówka zwyczajna *Microtus subterraneus*
- 20. Darniówka tatrzańska *Microtus tatricus* C N
- 21. Nornik bury *Microtus agrestis*
- 22. Nornik zwyczajny *Microtus arvalis*
- 23. Badyłarka *Micromys minutus* Cc
- 24. Mysz polna *Apodemus agrarius*
- 25. Mysz leśna *Apodemus flavicollis*
- 26. Mysz zaroślowa *Apodemus sylvaticus*
- 27. Szczur wędrowny *Rattus norvegicus*
- 28. Mysz domowa *Mus musculus*
- 29. Orzesznica *Muscardinus avellanarius* C
- 30. Wilk *Canis lupus* C N
- 31. Lis *Vulpes vulpes*
- 32. Jenot *Nyctereutes procyonoides*
- 33. Niedźwiedź brunatny *Ursus arctos* C N
- 34. Gronostaj *Mustela erminea* C
- 35. Łasica *Mustela nivalis* C
- 36. Tchórz *Mustela putorius*
- 37. Norka amerykańska *Mustela vison*
- 38. Kuna domowa *Martes foina*
- 39. Kuna leśna *Martes martes*
- 40. Borsuk *Meles meles*
- 41. Wydra *Lutra lutra* Cc N
- 42. Ryś *Lynx lynx* C N
- 43. Dzik *Sus scrofa*
- 44. Jeleń *Cervus elaphus*
- 45. Łoś *Alces alces*
- 46. Sarna *Capreolus capreolus*
- C - gatunek chroniony
- Cc - gatunek częściowo chroniony
- N - gatunek naturalny

Trasy wędrówek dużych ssaków

Ptaki Aves

- Dotychczasowe nieliczne doniesienia o ptakach Orawy oraz ostatnie badania na tym terenie dostarczyły wiadomości o lęgach 122 gatunków, a lęgi dwóch następnych były w tym okresie bardzo prawdopodobne:
- 1. Perkozek *Tachybaptus ruficollis*
- 2. Łabędź niemy *Cygnus olor*
- 3. Bocian czarny *Ciconia nigra* N
- 4. Bocian biały *Ciconia ciconia* N
- 5. Krzyżówka *Anas platyrhynchos*
- 6. Trzmielojad *Pernis apivorus* N
- 7. Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*
- 8. Błotniak łąkowy *Circus pygargus*
- 9. Jastrząb *Accipiter gentilis*
- 10. Krogulec *Accipiter nisus*
- 11. Myszolów zwyczajny *Buteo buteo*
- 12. Orlik krzykliwy *Aquila pomarina* N
- 13. Orzeł przedni *Aquila chrysaetos* N
- 14. Pustułka *Falco tinnunculus*
- 15. Kobuz *Falco subbuteo*
- 16. Jarząbek *Bonasa bonasia* N
- 17. Cietrzew *Tetrao tetrix* N
- 18. Głuszec *Tetrao urogallus* N
- 19. Kuropatwa *Perdix perdix*
- 20. Przepiórka *Coturnix coturnix*
- 21. Wodnik *Rallus aquaticus*
- 22. Krociatka *Porzana porzana*
- 23. Zielonka *Porzana parva*
- 24. Derkacz *Crex crex* N
- 25. Kokoszka wodna *Gallinula chloropus*
- 26. Żuraw *Grus grus* N
- 27. Sieweczka rzeczna *Charadrius dubius*
- - Mornel *Charadrius morinellus* N
- 28. Czajka *Vanellus vanellus* N
- 29. Kszyk *Gallinago gallinago* N
- 30. Słonka *Scolopax rusticola* N
- 31. Krwawodziób *Tringa totanus* N
- 32. Brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*
- 33. Grzywacz *Columba palumbus*
- 34. Sierpówka *Streptopelia decaocto*
- 35. Kukułka *Cuculus canorus*
- 36. Puchacz *Bubo bubo* N
- 37. Puszczyc zwyczajny *Strix aluco*
- 38. Puszczyc uralski *Strix uralensis* N
- 39. Włochatka *Aegolius funereus* N
- 40. Uszatka *Asio otus*
- - Uszatka błotna *Asio flammea* N
- 41. Jerzyk *Apus apus*
- 42. Zimorodek *Alcedo atthis* N
- 43. Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus* N
- 44. Dzięcioł czarny *Dryocopus martius* N
- 45. Dzięcioł duży *Dendrocopos major*

- 46. Dzięcioł białogrzbisty *Dendrocopos leucotos* N
- 47. Dzięciołek *Dendrocopos minor*
- 48. Dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactylus* N
- 49. Skowronek polny *Alauda arvensis*
- 50. Brzegówka *Riparia riparia* N
- 51. Dymówka *Hirundo rustica*
- 52. Oknówka *Delichon urbica*
- 53. Świergotek polny *Anthus campestris* N
- 54. Świergotek drzewny *Anthus trivialis*
- 55. Świergotek łąkowy *Anthus pratensis*
- 56. Siwerniak *Anthus spinoletta*
- 57. Pliszka góraska *Motacilla cinerea*
- 58. Pliszka cytrynowa *Motacilla citreola*
- 59. Pliszka siwa *Motacilla alba*
- 60. Pluszcz *Cinclus cinclus*
- 61. Strzyżyk *Troglodytes troglodytes*
- 62. Pokrzywnica *Prunella modularis*
- 63. Płochacz halny *Prunella collaris* N
- 64. Rudzik *Erithacus rubecula*
- 65. Kopciuszek *Phoenicurus ochruros*
- 66. Pleszka *Phoenicurus phoenicurus*
- 67. Pokląska *Saxicola rubetra*
- 68. Białorzotka *Oenanthe oenanthe*
- 69. Drozd obroźny *Turdus torquatus* N
- 70. Kos *Turdus merula*
- 71. Kwiczół *Turdus pilaris*
- 72. Śpiewak *Turdus philomelos*
- 73. Paszkot *Turdus viscivorus*
- 74. Świerszczak *Locustella naevia* N
- 75. Łozówka *Acrocephalus palustris*
- 76. Jarzębatka *Sylvia nisoria* N
- 77. Piegża *Sylvia curruca*
- 78. Cierniówka *Sylvia communis*
- 79. Pokrzewka ogrodowa *Sylvia borin*
- 80. Pokrzewka czarno-bista *Sylvia atricapilla*
- 81. Świstunka leśna *Phylloscopus sibilatrix*
- 82. Pierwiosnek *Phylloscopus collybita*
- 83. Piecuszek *Phylloscopus trochilus*
- 84. Mysikrólik *Regulus regulus*
- 85. Zniczek *Regulus ignicapillus*
- 86. Muchołowka szara *Muscicapa striata*
- 87. Muchołowka mała *Ficedula parva*
- 88. Raniuszek *Aegithalos caudatus*
- 89. Sikora uboga *Parus palustris*
- 90. Sikora czarnogłowa *Parus montanus*
- 90. Sikora czarnogłowa *Parus montanus*
- 91. Sikora czubotka *Parus cristatus*
- 92. Sosnówka *Parus ater*
- 93. Modraszka *Parus caeruleus*
- 94. Bogatka *Parus major*
- 95. Kowalik *Sitta europaea*
- 96. Pełzacz leśny *Certhia familiaris*
- 97. Gąsiorek *Lanius collurio* N
- 98. Srokosz *Lanius excubitor* N
- 99. Sójka *Garrulus glandarius*
- 100. Sroka *Pica pica*
- 101. Orzechówka *Nucifraga caryocatactes*
- 102. Kawka *Corvus monedula*
- 103. Gawron *Corvus frugilegus*
- 104. Wrona *Corvus cornix*
- 105. Kruk *Corvus corax*
- 106. Szpak *Sturnus vulgaris*
- 107. Wróbel *Passer domesticus*
- 108. Mazurek *Passer montanus*
- 109. Zięba *Fringilla coelebs*
- 110. Kulczyk *Serinus serinus*
- 111. Dzwoniec *Carduelis chloris*
- 112. Szczygieł *Carduelis carduelis*
- 113. Czyż *Carduelis spinus*
- 114. Makolągwa *Carduelis cannabina*
- 115. Czeczotka *Carduelis flammea* N
- 116. Krzyżodziób świerkowy *Loxia curvirostra*
- 117. Dziwonia *Carpodacus erythrinus* N
- 118. Gil *Pyrrhula pyrrhula*
- 119. Grubodziób *Coccothraustes coccothraustes*
- 120. Trznadel *Emberiza citrinella*
- 121. Potrzos *Emberiza schoeniclus*
- 122. Potrzyszcz *Miliaria calandra*
- Natomiast tuż za polską granicą na słowackiej części Orawy legi wprowadzały jeszcze:
  - - Kania czarna *Milvus migrans* N
  - - Bielik *Haliaeetus albicollis* N
- Ptaki z tych par lęgowych żerowały i zalatywały często na polską stronę Orawy.

Gady *Reptilia* i płazy *Amphibia*

Faunę gadów Orawy tworzy 6 gatunków:

- jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*),
- jaszczurka żyworodna (*Zootoca vivipara*),
- padalec (*Anguis fragilis*),
- zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*),
- gniewosz plamisty (*Coronella austriaca*)
- żmija zygzakowata (*Vipera berus*).

Listę tę można uznać najprawdopodobniej za zamkniętą.

Faunę płazów Orawy tworzy 11 gatunków, stanowiących 61% krajowej fauny płazów.

- kumak górski *Bombina variegata*
- żaba wodna *Pelophylax esculenta*
- żaba jeziorkowa *Pelophylax lessonae*
- żaba trawna *Rana temporaria*
- ropucha szara *Bufo bufo*
- ropucha zielona *Pseudepidalea viridis*
- rzekotka *Hyla arborea*
- salamandra *Salamandra salamandra*
- traszka karpacka *Lissotriton montandoni*
- traszka górską *Mesotriton alpestris*
- traszka zwyczajna *Lissotriton vulgaris*

Biorąc pod uwagę deniwelację Kotliny Orawsko-Nowotarskiej (500-800 m), można przyjąć, że lista wykazanych płazów jest prawie kompletna i należy się liczyć ze stwierdzeniem jeszcze tylko traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*, którą odnotowano już w okolicach Baligówki w Kotlinie Orawsko-Nowotarskiej.

Ryby *Pisces*

LISTA GATUNKÓW MINOGÓW I RYB DORZECZA CZARNEJ ORAWY (ZLEWNIA DUNAJU)

Rodzina minogowate (*Petromyzontiformes*)

1. Minóg ukraiński Władykowa (*Eudontomyzon mariae vladykovi* Oliva et Zanandrea 1959)
2. Minóg strumieniowy (*Lampetra planerii* Bloch 1784).

Rodzina węgorzowate (*Anguillidae*)

3. Węgorz (*Anguilla anguilla* Linnaeus, 1758)

Rodzina karpowate (*Cyprinidae*)

4. Brzanka (*Barbus peloponnesius petenyi* Economidis *et al.* 2003).
5. Brzana (*Barbus barbus* Linnaeus, 1758).
6. Karp (*Cyprinus carpio* Linnaeus, 1758)
7. Amur biały (*Stenopharyngodon idella* Valenciennes, 1844)
8. Karaś (*Carassius carassius* Linnaeus, 1758)
9. Kiełb krótkowąsy (*Gobio gobio gobio* Linnaeus, 1758)
10. Kiełb Kesslera (*Gobio (=Romanogobio) kesseleri* Dybowski, 1862)
11. Lin (*Tinca tinca* Linnaeus, 1758)
12. Różanka (*Rhodeus sericeus* Pallas, 1776)
13. Leszcz (Aramis brama Linnaeus, 1758)
14. Rozpiór (Aramis ballerus Linnaeus, 1758)
15. Cerna czarnomorska (*Vimba vimba carinata* Pallas 1811)
16. Płóc (*Rutilus rutilus* Linnaeus, 1758)
17. Wzdreęga (*Scardinius erythrophthalmus* Linnaeus, 1758)
18. Świnka (*Chondrostoma nasus* Linnaeus, 1758)
19. Tołpyga biała (*Hypophthalmichthys molitrix*, Valenciennes 1844)
20. Boleń (*Aspius aspius* Linnaeus, 1758)
21. Strzebla potokowa (*Phoxinus phoxinus* Linnaeus, 1758)
22. Jelec (*Leuciscus leuciscus* Linnaeus, 1758)
23. Kleń (*Leuciscus cephalus* Linnaeus, 1758)
24. Ukleja (*Alburnus alburnus* Linnaeus, 1758)
25. Piekielnica (*Alburnoides bipunctatus* Linnaeus, 1758)

Rodzina kozowate (*Cobitidae*)

26. Kozą (*Cobitis taenia*, Linnaeus, 1758)
27. Kozą złotawą bałkańską (*Sabanejewia aurata balcanica*, Karaman, 1922)

Rodzina przylgowate (*Balitoridae*)

28. Śliz (*Barbatula barbatula* Linnaeus, 1758)

Rodzina sumowate (*Siluridae*)

29. Sum (*Silurus glanis* Linnaeus, 1758)

Rodzina szczupakowate (*Esocidae*)

30. Szczupak (*Esox lucius* Linnaeus, 1758)

Rodzina łososiowate (*Salmonidae*)

Podrodzina głąbiele (*Coregoninae*)

31. Sielawa (*Coregonus albula* Linnaeus, 1758)
32. Sieja (*Coregonus lavaretus lavaretus*, Linnaeus, 1758)
33. Sieja ostronosa [(*Coregonus lavaretus oxyrhynchus* Linnaeus, 1758)

Podrodzina lipienie (*Thymalinae*)

35. Lipień europejski (*Thymallus thymallus* Linnaeus, 1758)

Podrodzina łososiowce (*Salmoninae*)

36. Głowacica (*Hucho hucho* Linnaeus, 1758)
37. Pstrąg źródlany (*Salvelinus fontinalis* Mitchil, 1815)
38. Troć morska wędrowna (*Salmo trutta trutta*, Linnaeus, 1758)
39. Troć jeziorowa (*Salmo trutta lacustris*, Linnaeus, 1758)
40. Pstrąg potokowy (*Salmo trutta fario* Linnaeus, 1758)
41. Pstrąg czarnomorski potokowy (*Salmo trutta labrax m. fario* Linnaeus, 1758)
42. Pstrąg tęczy (*Salmo trutta m. fario* Linnaeus, 1758)

Rodzina dorszowate (*Gadidae*)

43. Miętus (*Lota lota* Linnaeus, 1758)

Rodzina głowaczowate (*Cottidae*)

44. Głowacz białopłetwy (*Cottus gobio* Linnaeus, 1758)
45. Głowacz przęgopłetwy (*Cottus poecilopus* Henkel, 1840)

Rodzina okoniowate (*Percidae*)

46. Okoń (*Perca fluviatilis* Linnaeus, 1758)
47. Jazgarz (*Gymnocephalus cernuus* Linnaeus, 1758)
48. Sandacz (*Stizostedion lucioperca* Linnaeus, 1758)
49. Czop czarny (*Zingel zingel* Linnaeus, 1766)
50. Czop złoty (*Zingel streber* Siebold, 1863)

Rodzina babkowate (*Gobidae*)

51. Babka potokowa (*Neogobius kessleri* Günther, 1861)

W dorzeczu Czarnej Orawy opisano 51 gatunków minogów i ryb należących do 12 rodzin i 3 podrodzin w rodzinie ryb łososiowatych (Załącznik Nr 1). Z tej listy co najmniej

- a) **dwa gatunki** zostały **błędnie zidentyfikowane** [**minóg strumieniowy** (*Lampetra planerii* Bloch 1784), **babka potokowa** (*Neogobius kessleri* Günther, 1861)],
- b) **7 gatunków prawdopodobnie wymarłe** w siedliskach dorzecza Czarnej Orawy [**kiełb Kesslera** (*Gobio* (=Romanogobio) *kessleri* Dybowski, 1862), **różanka** (*Rhodeus sericeus* Pallas, 1776), **koza** (*Cobitis taenia*, Linnaeus, 1758), **koza złotawa bałkańska** (*Sabanejewia aurata balcanica*, Karaman, 1922), **pstrąg czarnomorski potokowy** (*Salmo trutta labrax* m. *fario* Linnaeus, 1758), **czop czarny** (*Zingel zingel* Linnaeus, 1766), **czop żółty** (*Zingel streber* Siebold, 1863)].
- c) **11 gatunków obcych** dla ichtiofauny Dunaju [**węgorz** (*Anguilla anguilla* Linnaeus, 1758), **karp** (*Cyprinus carpio* Linnaeus, 1758), **amur biały** (*Stenopharyngodon idella* Valenciennes, 1844), **tołpyga biała** (*Hypophthalmichthys molitrix*, Valenciennes 1844), **sielawa** (*Coregonus albula* Linnaeus, 1758), **sieja** (*Coregonus lavaretus lavaretus*, Linnaeus, 1758), **sieja ostronosa** [(*Coregonus lavaretus oxyrhynchus* Linnaeus, 1758), **pstrąg źródłany** (*Salvelinus fontinalis* Mitchil, 1815), **troć morska wędrowna** (*Salmo trutta trutta*, Linnaeus, 1758), **troć jeziorowa** (*Salmo trutta lacustris*, Linnaeus, 1758), **pstrąg tęczy** (*Salmo trutta* m. *fario* Linnaeus, 1758)],
- d) **trzy gatunki introdukowane**, które w Czarnej Orawie wcześniej nie występowały [**karaś** (*Carassius carassius* Linnaeus, 1758), **sum** (*Silurus glanis* Linnaeus, 1758), **sandacz** (*Stizostedion lucioperca* Linnaeus, 1758)].
- e) **12 pozycji** zajmują gatunki ryb, które zgodnie z klasyfikacją Czerwonej listy IUCN zaliczane są do grupy LC – obejmującej gatunki najmniejszej troski [**kiełb krótkowąsy** (*Gobio gobio gobio* Linnaeus, 1758), **lin** (*Tinca tinca* Linnaeus, 1758), **leszcz** (*Aramis brama* Linnaeus, 1758), **roziór** (*Aramis ballerus* Linnaeus, 1758), **plóć** (*Rutilus rutilus* Linnaeus, 1758), **wzdreğa** (*Scardinius erythrophthalmus* Linnaeus, 1758), **kleń** (*Leuciscus cephalus* Linnaeus, 1758), **ukleja** (*Alburnus alburnus* Linnaeus, 1758), **śliz** (*Barbatula barbatula* Linnaeus, 1758), **szczupak** (*Esox lucius* Linnaeus, 1758), **okoń** (*Perca fluviatilis* Linnaeus, 1758), **jazgarz** (*Gymnocephalus cernuus* Linnaeus, 1758)].
- f) Pozostałe **15** gatunków posiada status ochrony i ma znaczenia dla fauny ryb i minogów dorzecza Czarnej Orawy:

- Wykaz gatunków chronionych w dorzeczu Czarnej Orawy (zlewnia Dunaju).
- DS-II – gatunek z załącznika II Dyrektywa Siedliskowej; DS-IV-II – gatunek z załączników IV i II Dyrektywy Siedliskowej;
- OG – ochrona gatunkowa na podstawie Rozporządzenia ministra środowiska w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną; CL – status gatunku w aktualnej Czerwonej liście minogów i ryb; EX – gatunki wymarłe w wolnej przyrodzie na obszarze Polski;
- CR – gatunki krytycznie zagrożone; EN – gatunki silnie zagrożone; NT – gatunki bliskie zagrożenia; VU – gatunki narażone; CD – gatunki zależne od ochrony, (Witkowski i in. 2009).
- 1. **Minóg ukraiński Władykowa** *Eudontomyzon mariae vladykovi* Oliva et Zanandrea 1959
- DS-II; OG; CL-VU **Czynniki presji:** Przerwanie szlaku migracji rozrodczej; zmiana struktury dna (musi być żwirowo-kamieniste do tarła i jednocześnie z piaszczystymi odsypami przemieszanymi z detrytusem, w których żyją larwy);
- 2. **Brzanka** *Barbus peloponnesius petenyi* Economidis *et al.* 2003
- DS-IV-II; CL-NT; **Czynniki presji:** Przerwanie szlaku migracji do dopływów, niszczenie tarlisk przez regulacje i eksploatację żwiru z koryta rzek, zanieczyszczenia;
- 3. **Brzana** *Barbus barbatus* Linnaeus, 1758
- CL-VU; Kłusownictwo na tarliskach, eksploatacja żwiru z koryta rzeki. Znaczna wrażliwość na zasolenie i skażenia amoniakiem (1,4 mg·dm⁻³)
- 4. **Certa czarnomorska** *Vimba vimba carinata* Pallas 1811
- CL-EX; Kłusownictwo na tarliskach, eksploatacji żwiru z koryta rzeki. Wrażliwość na skażenia ściekami bytowo-gospodarczymi.
- 5. **Świnka** *Chondrostoma nasus* Linnaeus, 1758
- CL-EN; Kłusownictwo na tarliskach, eksploatacji żwiru z koryta rzeki. Wrażliwość na wszelkie zanieczyszczenia. Sprzyja sposób odżywiania – penetracja osadów dennych
- 6. **Boleń** *Aspius aspius* Linnaeus, 1758
- DS-IV-II; CL-NT; Kłusownictwo na tarliskach.
- 7. **Strzebla potokowa** *Phoxinus phoxinus* Linnaeus, 1758
- CL-NT; Przerwanie szlaku migracji, niszczenie tarlisk przez regulacje i eksploatację żwiru z koryta rzek i potoków,
- 8. **Jelec** *Leuciscus leuciscus* Linnaeus, 1758
- CL-NT; Przerwanie szlaku migracji do dopływów, niszczenie tarlisk przez regulacje i eksploatację żwiru z koryta rzek, zanieczyszczenia.
- 9. **Piekielnica** *Alburnoides bipunctatus* Linnaeus, 1758
- OG; CL-EN; Niszczenie tarlisk przez regulacje i eksploatację żwiru z koryta rzek
- 10. **Lipień europejski** *Thymallus thymallus* Linnaeus, 1758
- CL-CD; Niszczenie tarlisk przez regulacje i eksploatację żwiru z koryta rzek, kłusownictwo, nadmierna eksploatacja wędkarska.
- 11. **Głowacica** *Hucho hucho* Linnaeus, 1758
- DS-II; CL-EX; Przerwanie szlaku migracji do dopływów, niszczenie tarlisk przez regulacje i eksploatację żwiru z koryta rzek, przełowienie
- 12. **Pstrąg potokowy** *Salmo trutta fario* Linnaeus, 1758
- CL-CD; Niszczenie tarlisk przez regulacje i eksploatację żwiru z koryta rzek, kłusownictwo, nadmierna eksploatacja wędkarska
- 13. **Miętus** *Lota lota* Linnaeus, 1758
- CL-VU; Wrażliwość na zanieczyszczenia, przerwanie szlaku migracji, niszczenie tarlisk przez regulacje.
- 14. **Głowacz białopłetwy** *Cottus gobio* Linnaeus, 1758
- DS-II; OG; CL-VU; Spowolnienie prędkości przepływu, zmiana substratu dna (zamulanie lub zapiaszczanie), przerwanie ciągłości rzeki (brak możliwości kompensacyjnych wędrówek po zniesieniu przez wysokie wody, zmiana warunków termicznych)
- 15. **Głowacz przegopłetwy** *Cottus poecilopus* Heckel, 1840
- OG; CL-VU; Spowolnienie prędkości przepływu, zmiana substratu dna (zamulanie lub zapiaszczanie), przerwanie ciągłości rzeki (brak możliwości kompensacyjnych wędrówek po zniesieniu przez wysokie wody, zmiana warunków termicznych)

Status gatunków mięczaków z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej oraz chronionych, rzadkich i zagrożonych, które zostały dotychczas opisane z Orawy.

1. **poczwarówka Geyera** *Vertigo geyeri* Ch, II DS.
2. **poczwarówka zwężona** *Vertigo angustior* Ch, II DS.
3. **skójka gruboskorupowa** *Unio crassus* Ch, II DS, IV DS, EN
4. poczwarówka górską *Pupilla alpicola* Ch, CR
5. zawójka przypłaszczona *Valvata pulchella* VU
6. zatoczek wieloskrętny *Anisus septemgyratus* VU
7. kruszynka delikatna *Musculium lacustre* VU
8. groszkówka kulista *Pisidium obtusale* VU
9. świdrzyk żeberkowany *Macrogaster latestriata* NT
10. szklarka lśniąca *Aegopinella nitens* NT
11. szklarka dorodna *Aegopinella epipedostoma* NT
12. przeźrotka alpejska *Eucobresia nivalis* NT
13. pomrów błękitny *Bielzia coeruleans* NT
14. pomrowik rodniański *Deroceras rodnae* NT
15. **ślimak długowłosy** *Trichia villosula* NT endemit zachodniokarpacki
16. ślimak cieniolutny *Urticicola umbrosus* NT
17. ślimak winniczek *Helix pomatia* Ch, V DS

Motyle *Lepidoptera*

Z gatunków z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej stwierdzono:

1. czerwończyka nieparka *Lycaena dispar* – jako stosunkowo pospolitego, występującego na różnego rodzaju łąkach od Jeziora Orawskiego po łąki na stokach Beskidów

2. modraszka nausithousa *Maculinea nausithous* - na łąkach na północ od Puścizny Wielkiej koło lasu Gojka.

Z gatunków podlegających ochronie ścisłej stwierdzono następujące taksony:

- Paź żeglarz *Iphiclides podalirius*
- **Szlaczkoń torfowiec** *Colias palaeno* – b. silna populacja
- Modraszek alkon *Glaucopsyche alcon*
- Modraszek arion *Glaucopsyche arion*
- Modraszek bagniczek *Plebeius (Vacciniina) optilete*
- Dostojka akwilonaris *Boloria aquilonaris*

Z pozostałych motyli dziennych stwierdzono na tym terenie 53 gatunki:

- Paź królowej *Papilio machaon*
- Bielinek kapustnik *Pieris brassicae*
- Bielinek rzepnik *Pieris rapae*
- Bielinek bytomkowiec *Pieris napi*
- Bielinek rukiewnik *Pieris daplidice*
- Zorzynek rzeżuchowiec *Anthocharis cardamines*
- Szlaczkoń siarecznik *Colias hyale*
- Szlaczkoń sylwetnik *Colias crocea*
- Latolistek cytrynek *Gonepteryx rhamni*
- Zieleńczyk ostrężynowiec *Callophrys rubi*
- Czerwończyk płomieniec *Lycaena hippothoe*
- Czerwończyk żarek *Lycaena phlaeas*
- Czerwończyk uroczek *Lycaena tityrus*
- Czerwończyk dukacik *Lycaena virgaureae*
- Modraszek argiades *Cupido argiades*
- Modraszek wieszczek *Celastrina argiolus*
- Modraszek argus *Plebejus argus*
- Modraszek semiargus *Cyaniris semiargus*
- Modraszek ikar *Polyommatus icarus*

- Mieniak strużnik *Apatura ilia*
- Mieniak tęczowiec *Apatura iris*
- Rusałka żałobnik *Nymphalis antiopa*
- Rusałka pawik *Inachis io*
- Rusałka admirał *Vanessa atalanta*
- Rusałka ostenik *Vanessa cardui*
- Rusałka pokrzywnik *Aglais urticae*
- Rusałka ceik *Polygonia c-album*
- Rusałka kratkowiec *Araschnia levana*
- Dostojka malinowiec *Argynnis paphia*
- Dostojka aglaja *Argynnis aglaja*
- Dostojka latonia *Issoria lathonia*
- Dostojka ino *Brenthis ino*
- Dostojka dia *Boloria dia*
- Dostojka selene *Boloria selene*
- Przeplatka atalia *Melitaea athalia*
- Przeplatka diamina *Melitaea diamina*
- Górówka medea *Erebia aethiops*
- Górówka euralia *Erebia euryale*
- Górówka boruta *Erebia ligea*
- Górówka meduza *Erebia medusa*
- Przystrojnik jurtina *Maniola jurtina*
- Przystrojnik trawnik *Aphantopus hyperantus*
- Strzępotek glicerion *Coenonympha glycerion*
- Strzępotek ruczajnik *Coenonympha pamphilus*
- Strzępotek soplaczek *Coenonympha tullia*
- Osadnik egeria *Pararge aegeria*
- Osadnik kostrzewiec *Lasiommata maera*
- Osadnik megera *Lasiommata megera*
- Powszelatek malwowiec *Pyrgus malvae*
- Kosternik palemon *Carterocephalus palaemon*
- Kosternik leśnik *Carterocephalus silvicollis*
- Karłatek leśny *Thymelicus sylvestris*
- Karłatek kniejnik *Ochlodes venatus*

Z całego terenu, mimo bardzo niesprzyjającej pogody, stwierdzono ogółem 61 gatunków motyli dziennych. Oprócz wymienionych motyli dziennych znaleziono po jednym okazie motyli nocnych umieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Były to:

- Niedźwiedziówka dwórka *Hyphoraia aulica* EN
- Niedźwiedziówka krasa *Pericallia matronula* LC

Biegaczowate *Carabidae*

Znaleziono 8 gatunków z rodzaju *Carabus* oraz 1 z rodzaju *Agonum*.

- *Agonum ericeti* - jest to gatunek rzadko spotykany, choć szeroko rozpowszechniony na torfowiskach w Europie i w zachodniej części Syberii. Posiada status VU czyli jest narażony na wyginięcie według Czerwonej Listy. W całym swym zasięgu gatunek stenotopowy na torfowiskach sfagnowych. Spotykany zarówno w bardzo wilgotnej warstwie mchów, jak i na silnie nasłonecznionych glebach torfowych. W trakcie badań okazał się najliczniejszym gatunkiem biegaczowatych na kopułach torfowisk. Kopuły wysokich torfowisk były jedynymi miejscami gdzie gatunek ten był obserwowany na terenie zlewni Czarnej Orawy. Stwierdzony został na kopułach Baligówki, Puścizny Wielkiej, Puścizny Jasiowskiej i Puścizny Małej.

Ponadto w trakcie badań zanotowano:

- *Carabus arcensis* - biegacz górski
- *Carabus auronitens* – biegacz zielonozłoty
- *Carabus cancellatus* - biegacz wręgaty
- *Carabus convexus* - biegacz zwężony
- *Carabus glabratus* - biegacz gładki
- *Carabus granulatus* - biegacz granulowany
- *Carabus variolosus* - biegacz gruzełkowaty
- *Carabus violaceus* - biegacz fioletowy

Wszystkie gatunki z rodzaju *Carabus* są w Polsce prawnie chronione, a *Carabus variolosus* jest dodatkowo gatunkiem specjalnej troski.

Ważki Odonata

Zygoptera

Rodzina: *Calopterygidae*

- *Calopteryx splendens* (Harris, 1782) – świtezianka błyszcząca
- *Calopteryx virgo* (Linnaeus, 1758) – świtezianka dziewica

Rodzina: *Lestidae*

- *Lestes sponsa* (Hansemann, 1823) – pałątka pospolita

Rodzina: *Platycnemididae*

- *Platycnemis pennipes* (Pallas, 1771) – pióronóg zwykły

Rodzina: *Coenagrionidae*

- *Pyrrosoma nymphula* (Sulzer, 1776)
- *Coenagrion hastulatum* (Charpentier, 1825) – łątka stawowa
- *Coenagrion puella* (Linnaeus, 1758) – łątka wczesna

Anisoptera

Rodzina: *Aeshnidae*

- *Aeshna cyanea* (O.F. Muller, 1764) – żagnica sina
- *Aeshna grandis* (Linnaeus, 1758) – żagnica wielka
- *Aeshna juncea* (Linnaeus, 1758) – żagnica torfowa
- *Aeshna subarctica* (Djakonov, 1922) – żagnica torfowcowa
- *Anax parthenope* (Selys, 1840) – husarz mniejszy

Rodzina: *Corduliidae*

- *Cordulia aenea* (Linnaeus, 1758) – szklarka zielona
- *Somatochlora metallica* (Vander Linden, 1825) – miedziopierś metaliczna
- **Somatochlora arctica* (Zetterstedt, 1840) – miedziopierś północna

Rodzina: *Libellulidae*

- *Libellula depressa* (Linnaeus, 1758) – ważka płaskobrzucha
- *Libellula quadrimaculata* (Linnaeus, 1758) – ważka czteroplama
- *Sympetrum danae* (Sulzer, 1776) – szablak szkocki
- *Sympetrum sanguineum* (O.F. Muller, 1764) – szablak krwisty
- *Sympetrum vulgatum* (Linnaeus, 1758) – szablak zwyczajny
- *Leucorrhinia dubia* (Vander Linden, 1825) – zalotka torfowcowa
- *Leucorrhinia rubicunda* (Linnaeus, 1758) – zalotka czerwonawa

*Czerwona księga, czerwona lista, prawnie chroniona

Na badanych stanowiskach odnotowano 22 gatunki ważek. Liczba ta stanowi ok. 30% ogólnej liczby 73 gatunków notowanych w Polsce (Dolný 2005, Mielewczyk 1990, 1997).

- Na uwagę zasługuje potwierdzenie występowania w dorzeczu Orawy międzypiersi północnej *Somatochlora arctica*, cieszy fakt, że pomimo znacznej degradacji, w przeszłości torfowiska karpackie spontanicznie regenerują się i gatunek ciągle znajduje tu dla siebie środowisko rozwoju.
- Również ciekawe jest odnotowanie husarza mniejszego *Anax parthenope* na wysokości około 600 mnpm (stanowisko Delta Orawy). Jest to gatunek ciepłolubny, dotychczas notowany na terenach nizinnych. Mamy więc tutaj do czynienia z najwyżej położonym i równocześnie nowym stanowiskiem *A. parthenope* na obszarze Polski.

Kręgowce ogółem

Gatunki chronione naturowe

Ssaki	46	24	9
Ptaki	122	118	34
Gady	6	6	-
Płazy	11	11	2
Minogi i ryby	51	4	5
Razem	236	153	50